

Din corespondența lui C. Jireček cu L. Miletici aflăm interesul pe care îl manifestau ei față de acest manuscris. Adresându-se lui Miletici și precizând că pentru istorici este mai prețioasă publicarea textului decât a miniaturilor, Jireček îi cerea informații în legătură cu ediția critică pe care o pregătise Ioan Bogdan și o tipărise pe la 1900 și care a apărut abia după moartea marelui slavist¹.

Trecind la datarea manuscrisului, în raport cu data manuscrisului de la Moscova (scris între sfârșitul anului 1344 și primăvara anului 1345), Duicev conchide că manuscrisul din Biblioteca Vaticanului a fost copiat și împodobit la sfârșitul primăverii sau în cursul verii anului 1345. El a fost destinat aceluiași suveran, precum dovedesc cele trei portrete ale lui, în miniatură, și unele amănunte din text, ca și semnătura (p. XXXV).

Relevind importanța traducerii cronicii ca unul dintre cele mai prețioase monumente ale culturii bulgare din evul mediu — I. Duicev arată că ediția fototipică poate sluji de temelie pentru o nouă ediție critică. De asemenea el insistă asupra importanței excepționale pe care o prezintă manuscrisul pentru studiul paleografiei bulgare și a celei slave chirilice în general.

În ceea ce privește miniaturile, I. Duicev arată că ele prezintă deosebit interes nu numai pentru arta slavă medievală, ci și pentru cea bizantină, deoarece este știut faptul că nici una din copile textului grecesc nu este însoțită de miniaturi. În concluzie, manuscrisul din Biblioteca Vaticanului este unul din cele mai rare și remarcabile monumente literare, paleografice ale vechii culturi bulgare.

Încadrându-se în acțiunea de publicare a monumentelor limbii bulgare vechi, promovată cu fermitate de Academia Bulgară de Științe, dornică să lichideze în timp scurt golurile ce se mai mențin în acest domeniu, ediția fototipică a *Cronicii lui Manasses*, îngrijită de I. Duicev, reprezintă o contribuție deosebit de interesantă și valoroasă, un prețios instrument de lucru pentru toți cei care se ocupă cu studiul textelor slave vechi. Această ediție interesează în mod deosebit pe cercetătorii români, știut fiind că Manasses în versiunea medio-bulgară a exercitat o influență apreciabilă asupra istoriografiei moldovene, și că a fost tradus de Moxa, în Țara Românească, la 1620.

LUCIA DJAMO-DIACONIȚĂ

BRONISLAW WIECZORKIEWICZ, *Gwara Warszawska dawniej i dziś*, Varșovia, 1966, 407 p.; BRONISLAW WIECZORKIEWICZ, *Słownik gwary warszawskiej XIX wieku*, Varșovia, 1966, 487 p.

Dialectele sociale au atras de mult asupra lor atenția oamenilor de știință. De pildă, argoul a fost remarcat în diferite tratate în Germania — în secolele XIII — XIV², în Franța — în secolele XIV — XV³, în Anglia — în secolul XVI⁴.

Faptul existenței unor limbi „secrete” a fost recunoscut și de către clasicii marxism-leninismului. V. I. Lenin, în lucrarea intitulată *Dezvoltarea capitalismului în Rusia*, vorbește despre o limbă aparte a meșteșugarilor, a țăranilor în Rusia de dinainte de revoluție. Există o literatură științifică voluminoasă privind diferitele tipuri ale dialectelor sociale⁵.

Cele două lucrări recenzate ale lingvistului polonez fac parte dintre primele cercetări mai însemnate efectuate în Polonia în domeniul dialectelor sociale, deși acestea din urmă erau demult cunoscute prin intermediul literaturii artistice și al publicisticii.

Lucrările de acest gen prezintă, fără îndoială, un interes considerabil pentru studierea sociologiei limbajului, a cărei importanță a fost uneori ignorată. Teza lansată de I. V. Stalin

¹ Vezi *Cronica lui Constantin Manasses, traducere medio-bulgară făcută pe la 1350*, Text și glosar de Ioan Bogdan cu prefață de prof. I. Bianu, București, 1922, 456 p.

² Fr. Kluge, *Rotwelsch*, Strassburg, 1901.

³ L. Sainéan, *L'argot ancien*, Paris, 1907.

⁴ G. Krapp, H. Bradley, *Slang*, Encyclopaedia Britannica, vol. XX, 1930.

⁵ Vezi, de exemplu: J. Hotten, *A dictionary of modern slang, cant and vulgar words*, London, 1859; Delvau, *Dictionnaire de l'argot des typographes*, Paris, 1883; L. Sainéan, *Le langage parisien au XIX siècle*, Paris, 1920; *Les sources de l'argot ancien*, Paris, 1920; V. M. Jirmunski, *Национальный язык и социальные диалекты*, Leningrad, 1936; A. Dauzat, *Les argots*, Paris, 1946; Al. Graur, *Unele probleme ale limbajului profesional*, LR, nr. 6, 1953; Géo Sandry — Marcel Carrère, *Dictionnaire de l'argot moderne*, Paris, 1957; St. Stoikov, *Социальные диалекты* în *Вопросы языкознания*, 1957, nr. 1 și altele.